

REDEFINING PEDAGOGICAL PROFESSIONALISM: THE SHIFT FROM LANGUAGE INSTRUCTOR TO AI-LITERACY MEDIATOR IN TECHNICAL HIGHER EDUCATION

¹Vinnitsia National Technical University

²Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University

Анотація.

Стаття присвячена переосмисленню ролі викладача іноземної мови в умовах стрімкої інтеграції штучного інтелекту в технічну вищу освіту. Автор обґрунтовує необхідність переходу від традиційної моделі транслятора лінгвістичних знань до ролі медіатора з ШІ-грамотності. Досліджено трансформацію педагогічних компетенцій, які тепер охоплюють етичне використання генеративних моделей та верифікацію контенту. Визначено, що нова професійна ідентичність викладача є ключовим фактором забезпечення академічної доброчесності та конкурентоспроможності майбутніх інженерів.

Ключові слова: штучний інтелект, ШІ-грамотність, вища технічна освіта, педагогічний професіоналізм, медіація, освітня трансформація, генеративні моделі.

Abstract.

The article is devoted to redefining the role of the foreign language instructor amidst the rapid integration of artificial intelligence into technical higher education. The author substantiates the necessity of transitioning from the traditional model of a linguistic knowledge transmitter to the role of an AI-literacy mediator. The study explores the transformation of pedagogical competencies, which now encompass the ethical use of generative models and content verification. It is proved that the instructor's new professional identity is a key factor in ensuring academic integrity and the competitiveness of future engineers.

Keywords: artificial intelligence, AI-literacy, technical higher education, pedagogical professionalism, mediation, educational transformation, generative models.

The landscape of higher technical education is undergoing a seismic shift driven by the ubiquity of Large Language Models and generative technologies. Traditionally, the foreign language instructor in a technical university focused on the development of communicative competence and English for Specific Purposes. However, the emergence of tools like ChatGPT and DeepL has rendered the mere transmission of grammatical rules and vocabulary lists insufficient. The problem lies in the widening gap between traditional teaching methods and the actual digital practices of students. There is an urgent need to redefine pedagogical professionalism not as a rejection of AI, but as a strategic evolution toward mediation, where the instructor guides students through the complexities of human-machine collaboration.

Recent studies have highlighted various facets of this transition. Scholars such as Holmes [6] and Tuomi [8] have explored the ethical implications of AI in pedagogy, while researchers like Luckin [7] emphasize the concept of "intelligence augmentation." In the Ukrainian scientific discourse, the focus has shifted toward digital literacy, yet the specific transition from a language expert to an AI-literacy mediator remains underdeveloped. Most current research focuses on the technical capabilities of AI rather than the ontological shift in the teacher's professional identity within the specific context of technical universities [2]; [3]; [4].

The methodology of this research is based on a systemic-functional approach to pedagogical professionalization. We utilized a qualitative analysis of existing educational frameworks and a comparative study of traditional linguistic competencies versus emerging AI-driven requirements. Through the synthesis of pedagogical theories and digital humanities perspectives, the study identifies the core components of "AI-literacy mediation" as a new professional construct.

The primary goal of this article is to conceptualize the shift in pedagogical professionalism from a language instructor to an AI-literacy mediator in the context of technical higher education. To achieve this, we aim to define the functions of a mediator, outline the necessary shifts in the instructional paradigm, and establish the relationship between linguistic proficiency and algorithmic transparency.

The traditional paradigm of language teaching in technical universities was built upon the instructor as the primary source of linguistic authority. In the current era, this authority is challenged by the efficiency of generative AI. To remain relevant, the professional identity of the educator must evolve. The "AI-literacy mediator" is a professional who facilitates the intersection between human cognitive effort and machine output. This involves moving beyond teaching "how to translate" to teaching "how to prompt, verify, and ethically integrate." [6].

In technical education, where precision and critical thinking are paramount, the mediator's role becomes one of intellectual gatekeeping. The instructor no longer competes with AI in terms of speed or data retrieval but focuses on the nuances that AI lacks: contextual relevance, cultural sensitivity, and ethical responsibility. The shift involves three key dimensions: technological (understanding the mechanics of AI), pedagogical (integrating AI into the learning process without sacrificing deep learning), and ethical (navigating the boundaries of academic honesty).

The mediator encourages students to treat AI as a "sophisticated interlocutor" rather than a "solution engine." This requires a curriculum redesign where language learning is intertwined with the development of prompt engineering skills and the ability to detect "hallucinations" in AI-generated technical documentation. Thus, pedagogical professionalism is redefined as the ability to manage the hybrid space of human-AI interaction, ensuring that students do not become passive consumers of technology but active, critical orchestrators of it [1].

The transition from a language instructor to an AI-literacy mediator represents a fundamental evolution in the professional life of an educator. In technical higher education, this shift is not merely a survival strategy but a necessary advancement to meet the demands of the modern labor market. The new professional must possess a hybrid set of competencies that balance linguistic expertise with technological fluency and ethical rigor. By embracing the role of a mediator, educators can ensure that AI serves as a catalyst for deeper learning rather than a substitute for it, ultimately fostering a generation of engineers who are both technically proficient and intellectually independent.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бахов І. С., Столярченко О. В., Сідун Л. Ю., Штурба А. О. Вплив інструментарію ШІ на особливості усного перекладу в англійській мові. Закарпатські філологічні студії. Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет». Видавничий дім «Гельветика». 2025. Випуск 39. Том 1. С. 168–173. DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2025.39.1.28>
2. Столярченко Ок. В., Столярченко Ол. В. Цифрова компетентність викладача в контексті ідентифікації та супроводу обдарованості: моделі трансформації педагогічної ролі в умовах інтеграції EdTech. Обдаровані діти – скарб нації! : матеріали VI Міжнародної науковопрактичної онлайн-конференції (Київ, 22–28 жовтня 2025 року) / Упоряд.: М. С. Гальченко, В. М. Шульга. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. 1338 с. С. 1111–1116.
3. Столярченко Ок. В., Столярченко Ол. В. Інформаційно-комунікаційні технології як нова парадигма культурної самоорганізації «Культура як феномен людського духу (багатогранність і наукове осмислення)»: збірник матеріалів VII Міжнародної наукової конференції курсантів, студентів, аспірантів та ад'юнктів, м. Львів, 28 жовтня 2025 року. Львів: ЛДУ БЖД, 2025. 382 с. С. 269–271.
4. Столярченко Ол. В., Столярченко Ок. В. Майбутнє лінгводидактики: прогнозування розвитку технологій навчання іноземних мов. Сучасні філологічні дослідження та навчання іноземної мови в контексті міжкультурної комунікації: Збірник студентських наукових робіт / За заг. ред. В.О. Папіжук, Ю.О. Лісової, Ю.Ю. Климів – Житомир: Видавництво Житомирського державного університету імені Івана Франка, 2025. 367 с. С. 295–298.
5. Baker T., Smith L. Educ-AI-tion: The role of artificial intelligence in future classrooms. *Journal of Educational Technology*. 2019. Vol. 12, No. 3. P. 201–215.
6. Holmes W., Bialik M., Fadel C. Artificial Intelligence in Education: Promises and Implications for Teaching and Learning. Boston : Center for Curriculum Redesign, 2019. 210 p.
7. Luckin R. Machine Learning and Human Intelligence: The Future of Education for the 21st Century. London : UCL Press, 2018. 240 p.
8. Tuomi I. The Impact of Artificial Intelligence on Learning, Teaching, and Education. Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2018. 132 p.

Столярченко Оксана Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов Вінницького національного технічного університету, м. Вінниця, oksanny-81@ukr.net

Столярченко Олена Вікторівна, доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки, професійної освіти та управління освітніми закладами Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського м. Вінниця, olena-best@ukr.net

Stoliarenko Oksana Vasylivna, Candidate of Pedagogics, Associate Professor at the Department of Foreign Languages, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, oksanny-81@ukr.net

Stoliarenko Olena Viktorivna, Doctor of Pedagogics, Professor of the Department of Pedagogy, Vocational Education and Management of Educational Institutions at Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University, Vinnytsia, olena-best@ukr.net